

PRAŽSKÝ

05*2024

přehled

KULTURNÍCH POŘADŮ

72. ročník

S námi máte přehled!

(S)LADÍME KULTURU

DIVADLO
Palace
WWW.DIVADLOPALACE.CZ

ŠTĚSTÍ

Eric Assous

Alexander a Luisa jsou ve zralém věku,
ale smyslnost z nich ještě nevyprchala.

XII. ročník Lodě na Labi

HOTELOVÁ LOŽ FLORENTINA

MARTIN MAXA & TRIO

PONDĚLÍ / 29. 4. / 19:00 / PŘÍSTAVIŠTĚ BRANDÝS NAD LABEM

GENERACE 75

ÚTERÝ / 30. 4. / 21:00 / PŘÍSTAVIŠTĚ NYMBURK

TECHTLE MECHTLE

STŘEDA / 1. 5. / 18:00 / PŘÍSTAVIŠTĚ NYMBURK

ČARODĚJNICKÉ ROJENÍ

ÚTERÝ / 30. 4. / 21:00 / PŘÍSTAVIŠTĚ NYMBURK

KAFE U OSMANYHO

ČTVRTEK / 2. 5. / 19:00 / PŘÍSTAVIŠTĚ NYMBURK

VLADIMÍR HRON A THE DROPS

PÁTEK / 3. 5. / 19:00 / PŘÍSTAVIŠTĚ NYMBURK

HONZA NEDVĚD ML.

NEDĚLE / 5. 5. / 19:00 / PŘÍSTAVIŠTĚ NYMBURK

Klášterecké hudební prameny

Zámek
Klášterec

Letní hudební festival
a mezinárodní houslové kurzy
pod vedením Jaroslava Svěceného.

Kurzy budou zahájeny 8. 7.
a vyvrcholí koncertem
absolventů v neděli 14. 7.
v Renesančním sále zámku.

Kultura
Klášterec

předprodej
zamek.klasterec.cz
nebo
na pokladně zámku

9. – 14. 7. 2024

Úterý 9. 7.

PROLOG FESTIVALU - KVARTETO V4

Středa 10. 7.

GABRIELA BEŇAČKOVÁ

Čtvrtek 11. 7.

EVA URBANOVÁ

Pátek 12. 7.

SLAVNOSTNÍ KONCERT KE 20. VÝROČÍ

Sobota 13. 7.

VIVALDI V GALA ANEB ČTVERO ROČNÍCH DOB

Neděle 14. 7.

MLÁDÍ NA PÓDIU

více informací na zamek.klasterec.cz

Klášterec
n. Ohří

ústecký kraj

RODINNÉ STŘÍBRNO
ÚSTECKÉHO KRAJE

E
SKUPINA ČEZ

ZE

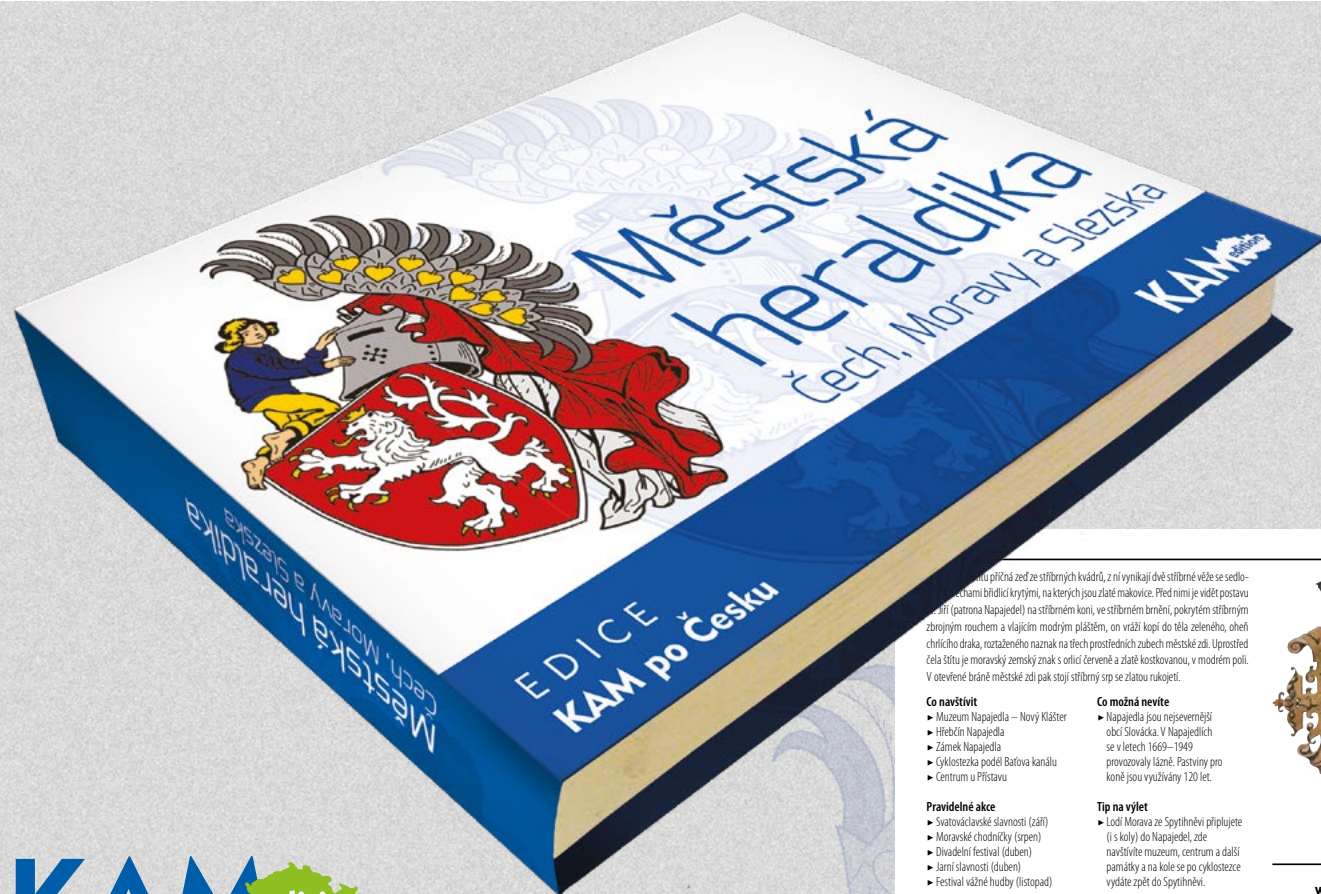
TOYODA GOSHI

Městská heraldika

Čech, Moravy a Slezska

Publikace z ediční řady KAM Edition

KAM edition

založeno l. P. 1355

...u příčné zeď ze stříbrných kvádrů, 2 ní vynikají dvě stříbrné věže se sedlo-
...chami bídlící korymbi, na kterých jsou zlaté malovice. Před nimi je vidět postavu
...in (gatrona Napajedla) na stříbrném koni, ve stříbrném brnění, pokrytém stříbrným
zbrojním rouchem a vlnitým modrým pláštěm, on vráží kopí do těla zeleného, oheň
chrličího draka, roztaženého naznak na ttech prostředních zubech městské zdi. Uprostřed
čela štítu je moravský zemský znak s orlicí červeně a zlatě kostkovanou, v modrém poli.
V otevřené bráně městské zdi pak stojí stříbrný srp se zlatou rukojetí.

Co navštívit

- Muzeum Napajedla – Nový Klášter
- Hřebčín Napajedla
- Zámek Napajedla
- Cyklostezka podél Bařova kanálu
- Centrum u Přístavu

Pravidelné akce

- Svatováclavské slavnosti (září)
- Moravské chodníčky (srpen)
- Divadelní festival (duben)
- Jarní slavnosti (duben)
- Festival vážné hudby (listopad)

Co možná nevíte

- Napajedla jsou nejsevernější
obcí Slovácká. V Napajedlech
se v letech 1669–1949
provázely lázně. Pastviny pro
koně jsou využívány 120 let.

Tip na výlet

- Lodi Morava ze Spytihněvi připlynete
(i s koly) do Napajedla, zde
navštívíte muzeum, centrum a další
památky a na kole se po cyklostezce
vydáte zpět do Spytihněvi.

www.napajedla.cz
www.ic.napajedla.cz
www.kknapajedla.cz

V publikaci Městská heraldika Čech, Moravy a Slezska se dozvíte, jaký je aktuálně užívaný znak zhruba poloviny měst České republiky, rok jejich založení (první písemná zmínka), popis znaku, případně legendu o jeho vzniku. Nadčasovými sděleními jsou informace, co ve městě navštívit, pozvání na pravidelně pořádané akce a nechybí ani tipy na doporučený výlet.

Bonusem jsou znaky všech pražských městských částí.

■ vázaná plnobarevná

■ doporučená prodejní cena 250 Kč

CENA pro vás 150 Kč

■ objednat lze přímo v redakci

osobně: Kubelíkova 1108/30, 130 00 Praha 3

telefonicky: +420 222 944 816-7

+420 602 223 279

e-mailem: redakce@kampocesku.cz

na e-shopu: www.kampocesku.cz/eshop

vybíráme z obsahu

5

6

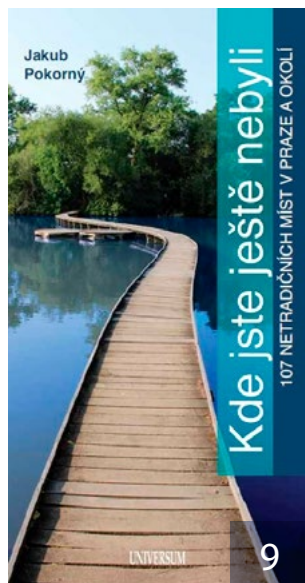
8

8

4

Jakub Pokorný

Kde jste ještě nebyli

107 NETRADIČNÍCH MÍST V PRAZE A OKOLÍ

UNIVERSUM

9

11

3 **úvodník**

4 **rozhovor**

s Magdalenou Juříkovou

5 **architektura**

Za poklady pražské architektury

6 KAM s Vojtěchem Kašparem za památkami

8 **redakce zve**

Výstava „Planeta Praha“ v CAMPu

Každý má svou pravdu

9 **knižní tipy**

10 **pražská kultura před 67 lety**

11 **ohlédnutí**

Věra Nováková

12 **kalendárium**

18 **divadla**

24 **film**

26 **koncerty**

28 **kluby, kulturní centra**

30 **galerie, výstavy**

36 **památky**

40 **muzea**

46 **volnočasové aktivity**

48 **křížovka, soutěže, výherci**

PRAŽSKÝ PŘEHLED

kulturních pořadů

měsíčník, ročník LXXII

vydává: Vydavatelství KAM po Česku s. r. o.

Kubelíkova 1108/30, 130 00 Praha 3 | IČ: 04892232 | tel.: +420222944816-7 |

mobil: +420602223279 | e-mail: redakce@kamposkesku.cz |

www.kamposkesku.cz | registrováno: MK ČR E 10266 | ISSN 0862-9293

grafický design: KAM po Česku

distribuce: elektronicky, zajišťuje redakce

předplatné: Vydavatelství KAM po Česku s. r. o.

foto na titulní straně: Divadlo Palace

Za zveřejnění inzerce a PR článků odpovídá zadavatel. Za změnu programu odpovídá pořadatel. Veškerá práva včetně práva reprodukce jsou vyhrazena. © Vydavatelství KAM po Česku, s. r. o.

Milí čtenáři,

můžeme jen doufat, že aprílové počasí se dostatečně vyřádilo a v dalších měsících nás již překvapovat nebude. Ovšem větru, dešti neporučíme, tedy zvláště v Čechách, o Dubaji ani nemluvě. Tam si ostatně povodně natropili sami. Kultura nás ale může překvapit jen pozitivně, i když výjimky by jistě našly. Zde jsou má květnová doporučení.

Jeden z našich nejvýznamnějších orchestrů změnil název na praktičtější, nyní se jmenuje Prague Philharmonia, bez předešlé zkratky PKF. V dnešní globální době je to asi pochopitelné. Každopádně bych vás ráda pozvala na jeden z jejich květnových koncertů. Odehraje se 21. května v rámci Pražského jara a půjde o debut slibného mladého dirigenta Jiřího Habarta, který na festivalu vystoupí poprvé. Nenechala bych si ujít.

V programech kin narazíte na nový film anglického režiséra Kena Loache pod názvem Starý dub. I tentokrát zobrazuje sociální téma v současné britské společnosti, které nelze pomíjet. Každopádně bude snímek stát za zhlédnutí.

V galerii Ambit v areálu kláštera Panny Marie Sněžné na Jungmannově náměstí budete moci od 16. května navštívit výstavu Praha fotografická, která představí vítězné fotografie z 28. ročníku soutěže. Určitě inspirativní záležitost.

Národní technické muzeum připravilo expozici „Petrof 160“ k výročí založení významné firmy vyrábějící akustická pianina a klavíry. Nahlédnete do její historie i současnosti a procesů výroby tohoto hudebního nástroje. Kdo v dětství nezkoušel hrát na piáno...

Dobrou zprávou pro děti i jejich rodiče je, že byla prodloužena výstava děl ilustrátorky Heleny Zmatlíkové na Chvalském zámku v Horních Počernicích. Můžete zajít až do 18. srpna, takže na prázdniny máte jeden program zaručen.

Přeji všem našim čtenářům příjemné a ničím nerušené kulturní zážitky.

Alice Brabcová

dopisy

Vážená redakce, jako čtenářka a předplatitelka se zajímám nejenom o kulturu, ale také o pražskou architekturu. Pečlivě sleduji skvělý seriál Vojtěcha Kašpara o pražské archeologii. V posledních letech ustupuje kvalita komerci a tak je to i s architekturou. Například Květinový dům na Václavském náměstí vyvolal řadu protichůdných názorů. Co mě ale zajímá, jak se vám líbí zcela nový záměr vlastníka obchodního domu Máj umístit na něm plastiku sochaře Davida Černého? Jana Votrubová, Praha

Vážená paní Votrubová, předně mi dovoluje podotknout, že se necítím odborníkem na tato témata. Ovšem jako fotograf a milovník staré Prahy si názor utvářím už dlouhá léta. Květinový dům na Václavském náměstí by se do mého hledáčku fotoaparátu jistě nedostal. Tančící dům mi přišel v době svého vzniku také jako pěst na oko v daném

prostoru a ejhle, fotit si ho jezdí turisté z celého světa, včetně mě. Vzpomínám, když se stavěla „ohybná“ Žižkovská věž, co bylo kolem nářků. Potom přišel David Černý, nasadil „mimina“ a dnes si svět jezdí fotit věž s miminy. I mě za ta léta v hledáčku fotoaparátu mockrát uvízla. Když se v roce 1974 otvíral obchodní dům Máj, Pražané pro něj neměli slov chvály. V roce 2007 se stal chráněnou kulturní památkou ČR a byl zase poprask. Teď přichází David Černý, který se domluvil s vlastníky obchodního domu na instalaci obrovských motýlů sedících na fasádě nad Spálenou ulicí a nad Národní třídou. Instalace dle veřejně dostupných zdrojů má být kombinací trupu ikonické stíhačky z bitvy o Británii Spitfire a motýla. Má to být hold našim letcům za druhé světové války, 75. výročí NATO a 25 let od vstupu ČR do NATO. Křídla o rozpětí deset metrů mají svítit a pohybovat se. Zatím se jedná o roční

instalaci, jak sám uvedl David Černý a dál se prý uvidí. Klub Za starou Prahu s touto instalací rozhodně nesouhlasí, proti je i Národní památkový ústav a Galerie hlavního města Prahy. Odbor památkové péče Magistrátu hl. m. Prahy ale záměr schválil. Za sebe říkám, že po instalaci se do mého hledáčku jistě dostane i obchodní dům Máj. Věřím, že Pražané megalomanské motýly přijmou a doporučuji si je včas vyfotit, mohly by po roce uletět.

Luděk Sládek, šéfredaktor

s Magdalenou Juříkovou,

ředitelkou Galerie hl. m. Prahy

PhDr. Magdalena Juříková (*1956) působí jako historička umění, kurátorka a od roku 2012 je ředitelkou Galerie hlavního města Prahy. Jejím profesním zájmem je české umění 20. století a současné umění, zejména sochařství a plastika. Pravidelně také publikuje články a recenze. Dějiny umění vystudovala na FF Univerzity Jana Evangelisty Purkyně v Brně.

Ve svém profesním životě jste prošla jak státními institucemi, tak soukromými a jinými firmami. Která pracovní zkušenost Vás nejvíce obohatila?

Všechny pracovní zkušenosti měly své kouzlo a přitažlivost. A samozřejmě přispěly k mému širšímu rozhledu a orientaci, každá svým způsobem. Nejradší ovšem vzpomínám na své začátky v Národní galerii, neboť jsem se dostala na svou vysněnou pozici, tehdy do Sbírký moderního sochařství, která sídlila v idylickém prostředí zámku Zbraslav a disponovala v té době široko daleko ojedinělou samostatnou expozicí českého sochařství 19. a 20. století, kterou k nám chodili obdivovat zahraniční kolegové.

Pohled do výstavy Nové realismy

Galerii hlavního města Prahy vedete již od roku 2012. Co se Vám za tu poměrně dlouhou dobu podařilo v jejím provozu vylepšit a dosáhnout?

Doufám, že řada věcí, ale to musí posoudit jiní. Za mne jsem GHMP záměrně „ochudila“ o tři objekty (2. patro Staroměstské radnice, Dům U Zlatého prstenu, Rothmayerova vila), ale i tak nám zbylo dalších 7 objektů. Návštěvnický jsme se snažili zpříjemnit foyer v Domě U Kamenného zvonu i v Městské knihovně, a co je nejdůležitější – poprvé v dějinách bude mít GHMP profesionálně vybavený vlastní depozitář. Blýská se na časy také v Colloredo-Mansfeldském paláci, kde započala rekonstrukce krovů a střešního pláště a po dokončení celkové rekonstrukce by se tento nádherný objekt měl stát ústřední budovou naší instituce, která je všude a zároveň nikde, protože si naše objekty část veřejnosti nikdy nespojí v jednu instituci. V současnosti se snažíme o změnu v programu zámku Troja a rádi by-

Kniha Život sochy v Praze, Marie Foltýnová

„Nejbližší jsou mi odjakživa sochařství a objekty. Věnuji se jim od mládí a snažím se, aby tato tak trochu popelka mezi žánry byla u nás v GHMP vidět co nejvíc.“

chom využili jeho potenciál naplno, aby si návštěvníci užili ve stejné míře interiér i exteriér a pochopili, jaké úžasné teritorium mají kousek od centra.

Jste poměrně všestranná osobnost v oblasti kurátorství a publikování v rámci výtvarného umění. Je Vám některý druh výtvarna bližší?

Ano, nejbližší jsou mi odjakživa sochařství a objekty. Věnuji se jim od mládí a snažím se, aby tato tak trochu popelka mezi žánry byla u nás v GHMP vidět co nejvíc. Jsem ráda, že v tomto mám podporu všech svých kolegů. Do značné míry se tato má afinita k sochařství naplnila také díky tomu, že jsme jako GHMP správci veřejné plastiky na území hl. města Prahy. Staráme se o její údržbu a restaurování a někdy i o záchranu těch soch, které se ocitly zcela

Magdalena Juříková, ředitelka GHMP

bezprizorní. Více jak 260 soch v ulicích a parcích jsou také naší sbírkou, o kterou se snažíme pečovat co nejlépe, stejně jako o artefakty v našem depozitáři. Patří mezi ně i skvostná galerie světců na Karlově mostě. Vydali jsme právě knihu o restaurování soch v exteriéru, kterou připravila kolegyně Marie Foltýnová a nese název *Život sochy*. Chystáme také knihu příběhů jednotlivých světců s bohatou obrazovou přílohou, kterou sepsala Alena Ježková.

V březnu tohoto roku byla v Městské knihovně v Praze zahájena výstava pod názvem Nové realismy. Můžete, prosím, její záměr více přiblížit?

Je to práce kolegů – Anny a Ivo Habánových a naší šéfkurátorky Heleny Musilové, kteří po několika letech bádání vydali ze sebe to nejlepší a představují nám proud umění, který tu existoval vedle moderny stále, byl pouze z odborného hlediska opomíjen. Realistická malba žila svým životem i po nástupu avantgardy a zobrazovala život kolem ve všech jeho nuancích – od blýštivého života vyšších vrstev a bohémy, technického pokroku a rozmachu měst a průmyslu, až k sociální nerovnosti, hranicím emancipace a nevyhýbala se ani důsledkům probíhající krize ve 30. letech. Je to velice přitažlivá výstava právě svým komplexním pohledem na téměř třicet let života od roku 1918 až k II. světové válce.

Máte ještě ve své práci nějaké nesplněné přání či vizi?

Jsem dost praktický člověk a neupínám se k vizím, řeším racionálně to, co přichází. Během ředitelování jsem některé věci samozřejmě musela odložit, nebo posunout a byla bych ráda, kdybych to ještě všechno dohnala se zdravou myslí.

Děkuji Vám za rozhovor a přeji do dalších let mnoho sil a úspěchů v profesním úsilí.

Alice Braborcová

Gröbeho vila, výstavba 1870–1874

Za poklady pražské architektury Gröbeho vila

Gröbeho vila, zkráceně Grébovka, je dvoupatrová novorenesanční vila v Havlíčkových sadech na pomezí pražských Královských Vinohrad, Vršovíc a Nuslí. Stavba stojí na náhorní rovině nad údolím potoku Botiče, kde tvoří výraznou dominantu.

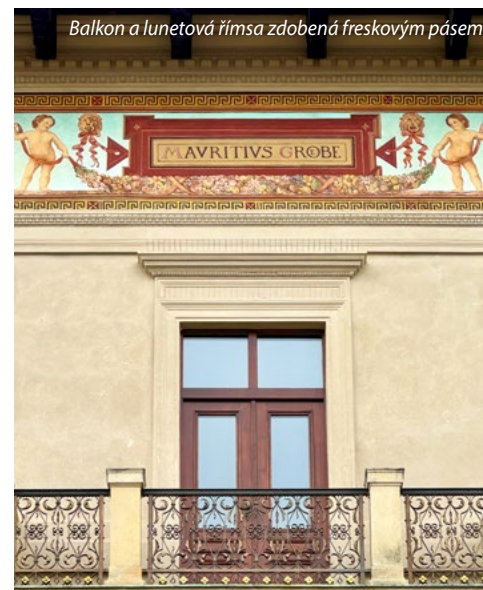
Vila, kterou si nechal postavit významný podnikatel Moritz Gröbe, patří ke stavbám inspirujícím se italskou renesancí. Tyto vily si v poslední třetině 19. století stavěla podnikatelská elita. Gröbe si ke stavbě své vily vybral architektka Antonína Viktora Barvitia, absolventa vídeňské Akademie výtvarných umění. Autorem interiérů byl Josef Schulz, který projektoval i další blízké stavby – Viniční altán a Pavilon. Roku 1870 zakoupil M. Gröbe pozemky a v červnu roku 1871 byl položen základní kámen ke stavbě jeho letního sídla. Budova je obdélníková, s mohutným portikem na severní straně a mělkým rizalitem na jižní straně. Z jižní terasy lze sestoupit na vinici prostorným schodištěm. V průčelí vily se nachází piliřový podjezd, nad nímž je umístěna „vítací terasa“ a malý balkon v druhém patře. Pod nízkou střechou je výrazná lunetová římsa zdobená freskovým pásem od vídeňského malíře Kuglera. Na severní a východní straně prováděl výzdobu italský malíř, jehož jméno se nedochovalo. V interiéru nalezneme třicet pokojů ve dvou patrech přístupných impozantním mramorovým schodištěm s kazetovým stropem, který navrhl Josef Schulz. S parkovou úpravou se započalo již v roce 1871 výsadbou vzácných stromů a keřů a se stavbou umělých skal, jeskyní a jezírka. Na vzniku tohoto komplexu se podílel sochař Josef Vorlíček. Skály a umělé pařezy při cestách byly vytvořeny z kamenů, přivezených z Třebenic u Chrásťan. V dolní části parku vznikla kašna se sochou Neptuna od Bohuslava Schnircha. Gröbe do svého areálu zahrnul a přebudoval i klasicistní usedlost Horní Landhauska. Park byl dokončen v roce

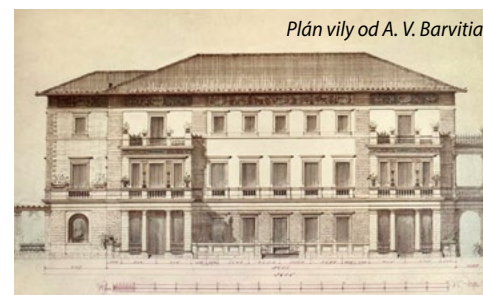
Reprezentativní mramorové schodiště s kazetovým stropem

Na pozemcích parku, kde vila stojí, se původně nacházely vinice, založené ve 13. století. Obnoveny byly v 19. století Moritzem Gröbem.

1888. Po smrti Gröbeho jeho dědicové areál neuzívali a v roce 1905 objekt odprodali vinohradské obci. V roce 1906 byl park otevřen veřejnosti pod názvem Havlíčkovy sady. Při spojeneckém bom-

Balkon a lunetová římsa zdobená freskovým pásem

Plán vily od A. V. Barvitia

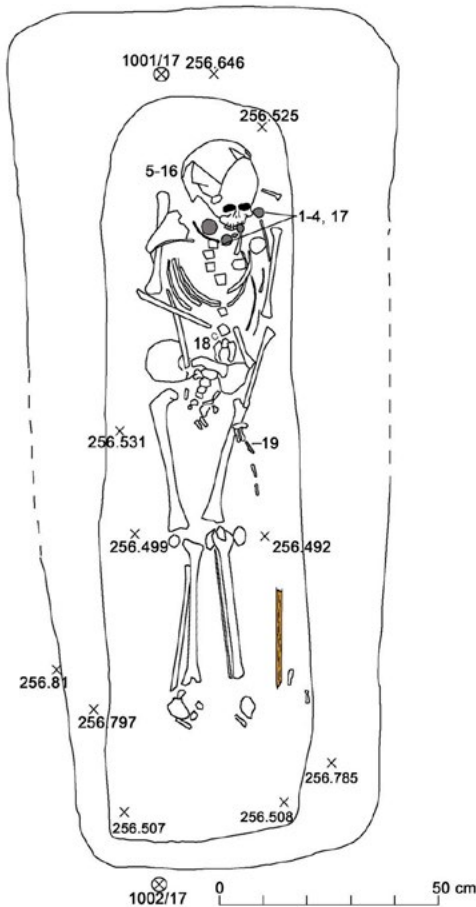

Antonín Viktor Barvitiu

bardování 14. února 1945 byla stavba i další části pozemku zasaženy zápalnými bombami a značně poničeny. Objekt byl poškozen i předchozími uživateli. Těmi byli Vysoká škola zemědělská, Baxova ubytovna či německá mládežnická organizace Hitlerjugend. V současnosti městská část Praha 2 pronajímá vilu společnosti Ceeli Institut, která se postarala o rekonstrukci a při kulturních akcích nebo pravidelných komentovaných prohlídkách ji zpřístupňuje veřejnosti. Celý areál parku je oblíbeným místem odpočinku.

Petra Matznerová

Kresebná a fotografická dokumentace hrobu vinošské princezny. © Ústav pro archeologii Filozofické fakulty Univerzity Karlovy.

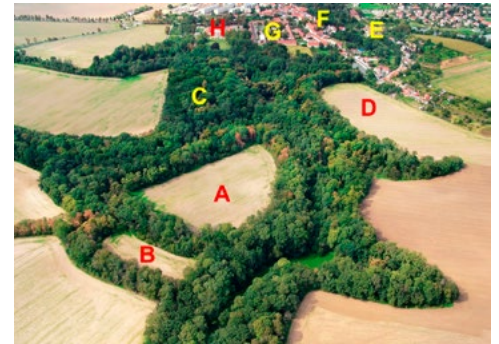
KAM s Vojtěchem Kašparem za památkami donedávna ukrytými v zemi

Raně středověké hradiště ve Vinoři

Vinoř na severovýchodním okraji Prahy představuje jednu z unikátních lokalit v povodí Vinošského potoka, který je jedním z nejintenzivněji osídlených a zároveň archeologicky nejlépe poznáných mikroregionů středních Čech. Z početných lokalit na vinošském katastru budeme dnes věnovat pozornost raně středověkému hradišti na jižním okraji této malebné příměstské vísy.

Při naučné stezce vedoucí z Vinoře do Satalic, na jižním okraji zámeckého parku, se na pískovcové ostrožně sevřeně tokem Vinošského potoka a jeho bezejmenného přítoku s prameništěm nachází trojúhelníkové hradiště o velikosti 3,7 hektaru podél celého obvodu opevněné až 3 metry vysokými valy. Jižním směrem od akropole hradiště, za mohutným příkopem, leží menší, valy rovněž opevněné předhradí o velikosti 0,9 hektaru.

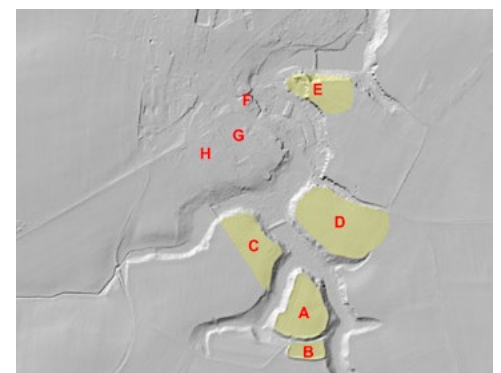
Hradiště bylo známo již od roku 1868, v šedesátých letech 20. století zde prováděl povrchové prospekce Jaroslav Kudrnáček a detailní zaměření provedla v osmdesátých letech Julie Richterová. Poloha byla osídlena v mladší i pozdní době kamenné, starší i mladší době železné, době římské a především v raném středověku. Hradiště bylo považováno za správní a hospodářský opěrný bod přemyslovského státu a datováno do průběhu 11. a 12. století.

Letecký snímek hradiště od jihovýchodu. A – akropole raně středověkého hradiště; B – opevněné předhradí; C – neopevněné raně středověké sídliště; D – neopevněné pravěké sídliště v poloze Kamenný stůl; E – ostrožna v Obůrkách s opevněným sídlištěm ze starší doby bronzové; F – románský kostel Povýšení sv. Kříže; G – hospodářský dvůr s pozdně středověkou tvrzí a H – barokní zámek. Foto Martin Gojda, 2013. © Archeologický ústav AV ČR, Praha, v. v. i.

Vrstevnicová topografická mapa se základními vinošskými sídelně-historickými komponenty. Popis viz výše © Český úřad zeměměřický a katastrální. Upravil autor.

Digitální model reliéfu České republiky páté generace (DMR 5G) s vyznačením základních vinošských sídelně-historických komponent. Popis viz výše © Český úřad zeměměřický a katastrální. Upravil autor.

Soustavné drancování lokality hledači pokladů s detektory kovů a hluboká orba, která pravidelně na povrch vynášela početné kolečky fragmentů keramických nádob či lidských kostí, iniciovala výzkumný projekt Archeologického ústavu AV ČR a Ústavu pro archeologii Filozofické fakulty UK, který probíhal postupně v letech 2013 až 2022 a zcela změnil naše představy o komplikovaném sídelně-historickém vývoji této lokality. Na komplexní průzkum nedestruktivními metodami (povrchové

Na hradišti ve Vínově probíhaly tradičně letní praxe studentů archeologie, kde se učili základy archeologického řemesla. © Ústav pro archeologii Filozofické fakulty Univerzity Karlovy

prospekce, sběry, geodetické zaměření, geofyzikální měření, odběry přírodních vzorků z vrtů v prameništi potoka apod.) navázal plošně omezený archeologický výzkum vybraných poloh.

Výzkumem se podařilo prokázat existenci opevněné lokality již ve starší době železné (halštatu), kdy zde patrně stál dvorec. Především se ale podařilo počátky zdejšího opevnění dřevohlinitým váleem s kamennou plentou posunout do přelomu 9. a 10. století, tedy do období vlastního zrodu přemyslovského státu. V té době stála v severní části akropole ohromná (50 x 10 metrů velká) dřevěná

Historické jádro dnešní obce se formovalo přibližně 800 metrů severně od hradiště v závěru 12. a průběhu 13. století okolo románského kostela. Zde si můžeme prohlédnout krásný Hoffmanův dvůr, barokní zámek či pozůstatky dalšího hospodářského dvora, uvnitř něhož při výstavbě obytného komplexu byla odkryta další pozdně středověká tvrz, která snad bude v dohledné době částečně prezentována veřejnosti.

halová stavba, která mohla být sídlem vládce či správce, ale spíše sloužila veřejné sféře jako regionální centrum politického a společenského života. V jejím nároží byla v těžké době pohřbena dívka ve věku okolo 13 let, která byla na svou poslední cestu vybavena přenádhernými šperky velkomoravského charakteru.

V průběhu 11. a 12. století vojensko-strategický význam hradiště upadá a v severní části akropole vzniká kostrové pohřebiště, z něhož bylo odkryto

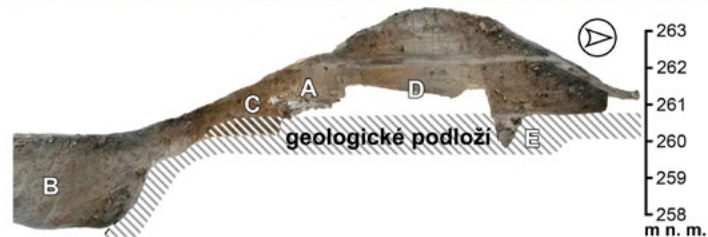
116 hrobů z původního předpokládaného počtu okolo 1500 pohřbů.

Nález zlomku románské dlaždice tzv. ostrovského typu je indicií přítomnosti sakrální stavby na hradišti. Kresba Jan Bernat. © Ústav archeologické památkové péče středních Čech

„Severně od hradiště na pravém břehu potoka nalezneme neopevněné pravěké sídliště v poloze Kamenný stůl, osídlené minimálně v pozdní době kamenné, mladší době bronzové a mladší době železné. Severněji, v meandru potoka naproti vinnému kostelu, se nachází lomem těžce poškozené hradiště V Obůrkách, které bylo osídleno v průběhu doby bronzové.“

Na pohřebiště byli patrně ukládáni obyvatelé ze sousedního agrárního neopevněného sídliště, které bylo objeveno na sousedním ostrohu nad

Sonda archeologického výzkumu vedená napříč opevněním hradiště (dole řez sondou). A – čelní kamenná plenta; B – příkop; C – berma (lavice před čelem hradby); D – materiál hradby s dutinami po dubových kůlech a E – kůlová jáma. Foto Radek Klanica. Fotogrammetrie Jan Hasil a Daniel Pilař. © Geofyzikální ústav AV ČR, v. v. i.

Zlacené gombíky s vytepanou výzdobou, vyrobené ze slitiny mědi z hrobu vinné princezny. © Ústav pro archeologii Filozofické fakulty Univerzity Karlovy

Vinným potokem na okraji zámeckého parku. Mnoho indicií (například nález románské dlaždice) svědčí pro skutečnost, že na pohřebišti mohl stát již v této době kostel. Tím však překvapení zdaleka nekončila.

Uprostřed akropole byl částečně odkryt příkop nejstarší tvrze typu motte (stavba věžového charakteru na uměle navrženém pahorku z materiálu získaného hloubením příkopu) z průběhu 13. století, po jejímž zániku v průběhu 14. století vzniklo v jihozápadním rohu akropole další kamenné středověké sídlo, tvrz, která se již pod názvem Hradiště objevuje v roce 1396 v písemných pramenech. Po jejím zániku, zřejmě v průběhu husitských válek, vzniká na východním okraji raně středověkého hradiště třetí opevněné sídlo – tvrz s poplužním dvorem, které popisují písemné prameny 16. a počátku 17. století. Tím se uzavírá zcela ojedinělý příběh dramatických proměn jednoho regionálního a následně lokálního centra v čase dlouhého trvání bezmála osmi set let od přelomu 9. a 10. století až do období třicetileté války.

Mgr. Vojtěch Kašpar, Archaia Praha z.ú.

Výstava „Planeta Praha“ v CAMPu

Planeta Praha vykresluje příběhy o pražské přírodě jinak, než jak jsme zvyklí. Pozoruje město „očima“ rostlin a živočichů. Jak vnímají chodníky, pukliny v omítce, nádražní peróny a jakým způsobem úspěšně využívají prostředí, které si lidé vystavěli pro sebe.

Pro návštěvníky je připravena řada interaktivních prvků, včetně virtuální reality. Panoramatická projekce v černém sále představuje pomyslné okno do vybraných biotopů. Od pražské stepi přes městskou džungli, rybník v parku po obyčejný chodník a letní noc na Petříně. Další instalací je ve virtuální realitě velmi působivě zpracovaný námět, jak by Praha vypadala, kdyby lidé z města náhle zmizeli.

Výstavu Planeta Praha můžete navštívit v CAMPu až do 1. září 2024, otevřeno úterý–neděle 9.00–21.00

Výstava Planeta Praha

doprovodný program – vedle komentovaných prohlídek se návštěvníci mohou zapojit do pozorování městské přírody v terénu, nebo navštívit tematické filmové projekce ve vybraných termínech.

Petram

Stádo muflonů v areálu Thomayerovy nemocnice v Praze

V zatopeném metru se množí ryby, v centru bují hustý les, ve kterém se mezi ruinami budov prohání stáda divokých prasat. Planeta Praha též zábavnou formou prezentuje překvapivá fakta. Například to, že v okolí kolektorů a výduchů z metra vzniká tropické klima, a proto mohou Pražané narazit třeba na palmy na Vyšehradě. Výstavu doplňuje bohatý

CAMP – Centrum architektury a městského plánování (Praha), architekt Karel Prager, Jiří Kadeřábek (výstavba 1967–1974)

foto © autor, Wikimedia Commons

Každý má svou pravdu

Pravda bývá relativní, třebaže člověk neustále baží po té jedné jediné správné. A při soudním procesu, kde hraje roli každé písmenko či nádech, by na ní mělo záležet o to víc. Jak s ní ale umí naložit v práci a nakonec i doma právníci, kteří jsou sice špičkami ve svém oboru a v soukromí velkými přáteli, ale nastupující rutinérství je zbavuje lidskosti?

„Nikdy nebudeš vědět jaké to je, dokud se to nestane tobě. Ano je ano a ne je ne. Nebo ne?“

Hra uznávané britské dramatičky Niny Raine Konsent (souhlas se sexuálním stykem), jež se uvádí v Činoherním klubu, působí na první dojem jako klasická vztahová tragikomedie, ve které postavy v podání Marty Dancingerové, Ondřeje Rychlého, Vojtěcha Kotka, Sandry Černodrinské, Ondřeje Nováka a Elizavety Maximové řeší práci, partnerské

soužití, single život, rodičovství i nevěry. Semínko sváru do party pětatřicátníků zaseje až pří-

Vztahová tragikomedie z právníckého prostředí umí tnout do živého.

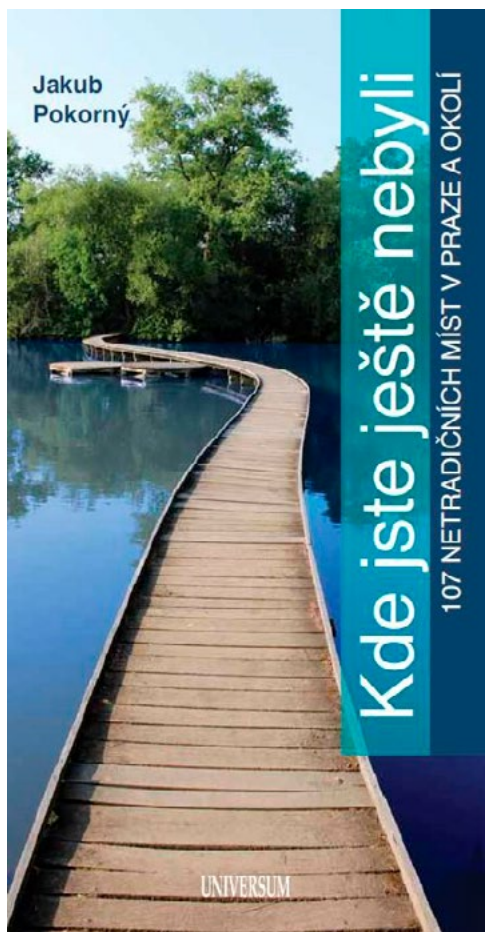
běh svědkyně v nejasném případě znásilnění v podání Lady Jelínkové. To posléze vybuchí do obdobné situace u prvoplánově nejstabilnějšího manželského páru, a spustí se jím lavina otázek. Kdo bude mít největší zastání u přátel? Kdo z nich má vlastně pravdu a je v právu? Kolik dalších životů a vztahů se touto situací ještě naruší? Kdo je právoplatnou obětí a kdo ponese vinu? A na čí stranu se nakonec přikloní samotný divák?

-TreBl-

Ondřej Rychlý, Marta Dancingerová, Elizaveta Maximová ve hře Konsent

foto © archiv Činoherního klubu, Pavel Nesvadba

Jakub Hugo Pokorný

Kde jste ještě nebyli

107 netradičních míst v Praze a okolí

Víte, že pivovar U Fleků má muzeum? Znáte pomník nejstarší dopravní nehody, kde kočár „nepřízpůsobil rychlost“ a převrátil se? Víte, kde je Lechův kámen a proč kolem něj lidé skáčou po jedné noze se zadržným dechem? Další kniha novináře Jakuba Pokorného se skládá částečně z článků z populární rubriky Český výletník, ale i textů zbrusu nových. Po Karolinu provedl autora rektor Univerzity Karlovy Tomáš Zima, po zámku Osečany Matěj Stropnický s Danem Krejčíkem a o své trampské osadě Toronto mu vyprávěl ještě písničkář František Nedvěd. Čeká vás více než stovka pozvánek na výlety po Praze a středních Čechách.

Jakub Hugo Pokorný (* 1976, Teplice) je novinový redaktor, spisovatel. Absolvent gymnázia v Mělníku, dále studoval masovou komunikaci na Fakultě sociálních věd Univerzity Karlovy. Ve své literární tvorbě se zabývá V. Dykem, K. H. Máchou a Mělníkem, ale i obecnými životními problémy. Vydal dvě publikace pod názvem Výletník, ve kterých představuje tipy na výlety po České republice a to v kontextu příběhů, které daná místa vypráví, i jeho osobní zkušenosti s těmito místy, památkami a vlastivědnými a kulturními zajímavostmi.

cena: 299 Kč
www.luxor.cz

Marek Orko Vácha

Když za nás Bůh netahá kaštiny z ohně

Desatero Marka Orko Váchy – otevřený rozhovor s Renatou Kalenskou. Tahle kniha vznikala při putování Podyjím, při rozjímání na zahradě jedné fary i dlouhých hovorech u vína. Když se potká novinářka, co se umí ptát, a kněz, teolog a přírodovědec, který má co říct, vznikne hluboký, třaskavý a místy dojemný dialog. Něco jako osobní zpověď. O přírodě, lásce, církvi, radosti, strachu, zdraví, etice, smrti a mnoha dalších stránkách života. Třeba jak se nebát budoucnosti, jak vnímat svět a vychutnat si každou přítomnou chvíli.

cena: 399 Kč
www.albatrosmedia.cz

David Glockner

Vraždy na Grabštejně

Román s kriminálními prvky se odehrává na počátku 20. století v malém městečku pod sídlem hrabat Clam-Gallasů. Vincent Hora, jenž s nasazením vlastního života zabránil anarchickému atentátu na zámku Auerspergů, se tentokrát stává opatrovníkem Jindřicha Clam-Gallase, mladého talentovaného malíře, trpaslíka a alkoholika, jehož právě propustili z blázince. Po Vincentově příjezdu se začnou na zámku a v okolí dít podivné věci. Kdosi zavraždí mladou služku a brzy následuje série dalších vražd. Vše nasvědčuje tomu, že vrahem je Vincent. V podezření je i skupina mladých lidí z Vídně, kteří městečko popuzují svou nevázaností – malíř Egon Schiele, jeho přítel, a především Egonova milénka Valerie, která však náhle beze stopy zmizí...

cena: 459 Kč
www.luxor.cz

Pavel Kohout

Katyně

Černý román o škole pro popravčí odhaluje mechanismy moci v absurdní nadsázce. Andělsky krásná Lízinka Tachecí se nedostane na střední školu. Její pragmatická matka v honbě za maturitou objeví možnost studia na speciálním utajeném učilišti pro budoucí katy. Přestože Lízincin otec, vzdělaný humanista, nesouhlasí, spirála groteskního příběhu se roztáčí.

cena: virtuální album a Radiokarta, cena od 349 Kč
www.radioteka.cz

Jessie Inchauspé

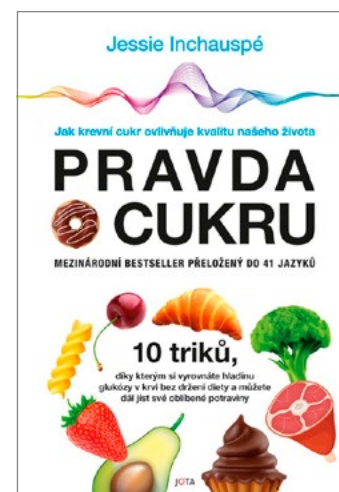
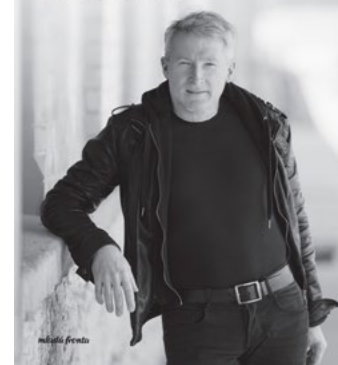
Pravda o cukru

Chcete zlepšit svůj zdravotní stav, lépe spát, mít lepší náladu, více energie, lepší pleť, snížit chuť na sladké i svou hmotnost? To vše je možné. Díky jednoduchým fintám, které vám ve své knize představí biochemička Jessie Inchauspé, zpomalíte stárnutí organismu, ale přitom se nebudete muset vzdát svých oblíbených jídel, jež vám dělají radost.

cena: 398 Kč
www.jota.cz

Marek Orko Vácha
Renata Kalenská

KDYŽ ZA NÁS BŮH NETAHÁ
KAŠTANY Z OHNĚ

pražská kultura před 67 lety

Přehled kulturních pořadů v Praze květen 1957

MÁJ

Máj. Měsíc lásky, měsíc květů, radostí, měsíc mládí radostného bouřícího života. Máj. Měsíc básníků a muzikantů, měsíc hudby a poesie, měsíc hýřivé krásy květů, kterou příroda rozdává všem. Takový byl a bude máj, tak byl a bude opěvován poety i zpěváky, tak bude vítán mladými milenci i těmi, jimž zběhlaly skráně.

Karel Svoboda, 1. máj 1957, Moravská galerie

Takový byl a bude vždycky i náš pražský máj. Ten však bude zase bohatší a krásnější. Městem oděným v krásu květů zazní znovu jako v letech minulých skladby největších hudebních génů svět v mistrovském provedení našich i cizích umělců. Praha se stane opět dostaveníčkem lidí ze všech konců země, těch, kteří si ji dávno zamilovali i těch, kteří si ji jistě letos zamilují a budou se sem vracet rádi při každé příležitosti. Vyvrcholí naše Pražské jaro. Zase zazní jásavé tóny ze všech koncertních síní i z čarokrásných pražských zahrad a tentokrát poprvé i na stříbropěnné Vltavě. Zase bude Praha srdcem Evropy, bijící mocným tepem a přitahujícím jak mocný magnet každého, kdo miluje a obdivuje vše, co pro lepší a pro krásnější život lidstvo vytvořilo.

Je ale ještě druhý, stejně krásný a nám všem stejně drahý pražský máj. Máj velkých bojů o lidské štěstí, máj velkých vítězství těch, kteří o něj bojují. Zase půjdou v den 1: května radostné průvody po pražských ulicích, zase vzpomeneme 9. května velkých vítězství našeho lidu, uctíme ty, kteří se nedožili. Vzpomeneme těch, kteří nám v pohnutých májových dnech roku pětáctýřicátého přinesli svobodu, vzpomeneme velkých nezapomenutelných sovětských hrdinů. Letošní pražský máj bude však ještě bohatší. Po třech letech půjde pražský lid opět k volebním osudům, a vyvolil ze svých řad nejlepší, ty, kterým dal svou důvěru a svěřil do rukou moc, kterou pevně uchopil a kterou nikdy, nikdy z rukou nevydá.

A vykročíme znovu rázně vpřed ke krásným šťastným cílům pro blaho své i našich příštích.

Takový tedy je náš Pražský máj. Máj básníků i hudebníků, máj dělníků i rolníků, máj mladých i starých, máj všech, kdo jdou do boje za lepší příští, za pokrok a štěstí všeho lidstva, do boje za věčný mír na celém světě.

CO SE HRÁLO V DIVADLECH

Dráteník – Fr. Škroup | Národní divadlo

Muž s puškou – N. Pogodin | Tylovo divadlo /dnes Stavovské/

Eugen Oněgin – P. I. Čajkovskij | Smetanovo divadlo /dnes Státní opera Praha/

Mariana Pinedová – García Lorca | Ústřední divadlo Čs. armády /dnes Divadlo na Vinohradech/

Čokoládový hrdina – G. B. Shaw | Městské divadlo komedie /dnes Divadlo Komedie/

Neapol, město milionů – E. de Philippe | Městské komorní divadlo /zaniklo/

Muži v offsidu – K. Poláček | Lidové divadlo ZK Vozovny Menton /zaniklo/

FILMOVÉ PREMIÉRY

Jurášek. Český film podle stejnojmenné knihy J. Sosnara Gazdy.

Různé osudy. Sovětský barevný film, který řeší citové vztahy mladých lidí.

Romeo a Julie. Anglo-italský film podle nesmrtelné tragédie W. Shakespeara.

Záříjové noci. Český film podle motivů stejnojmenné divadelní hry Pavla Kohouta.

Severomořský autobus. Hrdinský příběh norských námořníků.

Čert nespí. Slovenský film podle satirických povídek Petra Karvaše.

Tulák. Indické drama o lásce, které překračuje tisícileté přehradu.

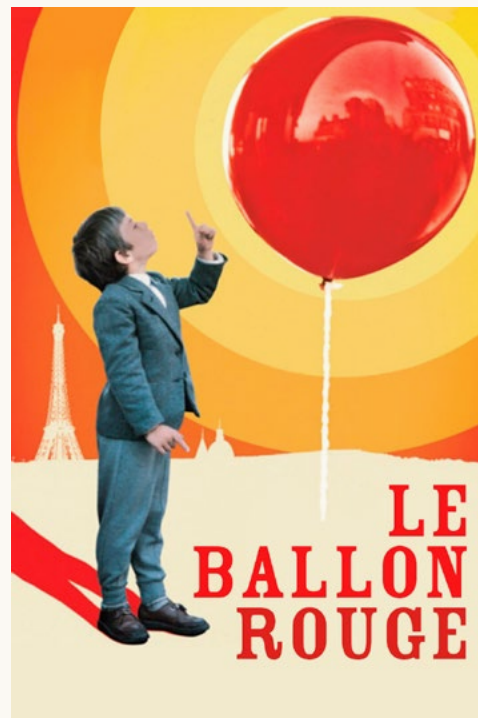
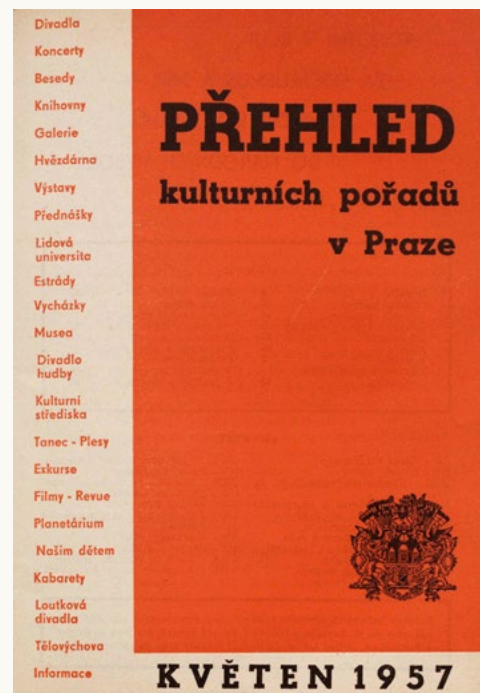
Malý uprchlík. Americký film. Dobrodružství newyorského chlapce.

Ztracenci. Česká filmová balada ze sedmileté vojny.

Dům života. Západoněmecké filmové drama z lékařského prostředí.

Milionová bankovka. Anglická filmová komedie podle M. Twaina.

Oslík. Sovětský film. Lidsky jímavý příběh z gruzínské vesnice.

Červený balonek. Francouzský film vyznamenaný Palmovou ratolestí na Festivalu v Cannes 1956.

PRAŽSKÉ JARO 1957

SMETANOVA SÍŇ, OBECNÍ DŮM, PRAHA 1:

Státní filharmonie Brno, dirigent Břetislav Bakala. B. Smetana: Má vlast.

Česká filharmonie, dirigent Charles Munch (Francie). Debussy: Iberia, Honneger: Symfonie č. 4, Franck: Symfonie d moll.

Česká filharmonie, dirigent E. Mravinskij (SSSR), sólista: D. Oistrach (housle). Musorgskij: Svítání na řece Moskvě, Šostakovič: Houslový koncert, Čajkovskij: IV. symfonie.

David Oistrach, 1956

Cleveland orchestra (USA), dirigent Georg Szell. Mozart: Symfonie C dur Jupiterská, Martinů: Tři fresky, Strauss: Don Juan, Barber: Hudba ke scéně od Shellyho, Ravel: Daphnis a Chloe, II. suita.

Symfonický orchestr pražského rozhlasu, Sbor Čs. rozhlasu, sólista: Voskresenskij (klavír, SSSR). Kabeláč: Předehra op. 17, Doubrava: Suita z baletu Don Quijote, Klavírní koncert, Pícha: Panychida, Kantáta.

Symfonický orchestr hlavního města Prahy FOK, dirigent Dr. V. Smetáček, sólista: A. Benedetti-Michelangeli (klavír, Itálie). Zich: Předehra k op. Precižky, Rachmaninov: Klavírní koncert č. 4, Lutoslawski: Koncert pro orchestr, Respighi: Římské fontány.

DŮM UMĚLCŮ, NÁM. KRASNOARMĚJCŮ, PRAHA 1: Klavírní duo Vronsky – Babin (USA). Schumann, Mozart, Rachmaninov, Schubert, Stravinskij.

Violoncellový koncert J. Starkera (USA). Bach, Kodály Hindemith.

Houslový koncert André Gertlera (Belgie).

Smetanovo kvarteto. Beethoven, Kapr, Smetana.

Houslový koncert D. Oistracha (SSSR).

VÝSTAVY

Výstava k novým úspěchům (Tři roky života Prahy 1954-1957) | Palác Dunaj, Národní třída, Praha 2

Výstava obrazů akademického malíře Ladislava Dydka | Galerie mladých, Vodičkova, Praha 2

30 let Osvozeného divadla | Výstavní síň Divadla hudby, Opletalova, Praha 3

Z Buzuluku do Prahy. Výstavka Musea čs. armády | Park kultury a oddechu Julia Fučíka, Praha 7

ZÁBAVA

PARK KULTURY A ODDECHU JULIA FUČÍKA

Praha 7

Jarní svátek písní a tanců – Radostné odpoledne k zahájení X. jubilejního ročníku Závodu míru Praha – Berlín – Warszawa. Bohatý kulturní a sportovní program ve všech prostorách Parku.

Obrácení Ferdýše Pištory – Fr. Langer. Hraje KOD Kladno.

Slavnost osvobození – Prodaná nevěsta – hraje rakovnická opera, v hlav. rolích členové Národního divadla. **Věčně mladá historie** – A. Gladkov. Hraje Ústřední divadlo čs. armády.

Módní přehlídka. Doprovází jazz. orchestr PKO JF, řídí J. Procházka.

Neděle NDR. Praha volá Drážďany. Hraje jazz. orchestr Schwarz-Weiss, účinkují němečtí a pražští estrádní umělci. **Rozbitý džbán** – H. Kleist. Hraje Realistické divadlo Zd. Nejedlého. **Bertold Brecht, jeho básně, jeho smích.** Literárně hudební pásmo. Účinkuje M. Nedbal, člen ND, vypráví R. Vápeník.

Májová neděle. Manon Lescaut – Vítězslav Nezval. Hraje KOD Kladno.

PRAŽSKÉ LIDOVÉ VARIETÉ

Vodičkova 30, Praha 2

Uvádí každého 1. a 16. v měsíci **Velké mezinárodní varietní programy se světovými atrakcemi.** Od října minulého roku též **odpolední dětské představení.**

Vydal Městský dům osvěty ÚNV hl. m. Prahy. Redakce a administrace v Praze 1, U Obecního domu 2. Vedoucí redakce s. V. Dobrý. Vytiskly Střeďočeské tiskárny, závod 04. Cena 2 Kčs.

ohlédnutí

Svobodná a originální umělkyně

Věra Nováková byla jednou z našich nejvýznamnějších a nejsvébytnějších výtvarných osobností. Narodila se 17. ledna 1928 v Praze do početné rodiny humanisty a masarykovce, právníka Bohumila Nováka.

foto © Wikimedia Commons

Vyrůstala v pražském Braníku a od dětství se věnovala kreslení a malování. Po maturitě na gymnáziu v Resslově ulici byla v roce 1947 přijata na Akademii výtvarných umění v Praze. V únoru 1949 byla z politických důvodů vyloučena studentskou prověřkovou komisí ze studia. Se spolužákem Pavlem Brázdou, který byl také vyloučen z AVU, se názorově i osobně sblížila a v roce 1950 se za něj provdala. Shodou okolností mohla i s manželem pokračovat ve studiu na VŠUP, které zakončila maturitou v roce 1952. Mohla poté vykonávat příležitostně výtvarnou činnost, ale ne veřejně vystavovat. V roce 1959 se manželům narodila dcera Kateřina. Po okupaci roku 1968 uvažovali o emigraci, ale nakonec v zemi zůstali. Během normalizace se stýkali s lidmi v českém disentu. Tvorba Věry Novákové zůstávala prakticky až do začátku 90. let širší veřejnosti neznámá. První velkou výstavu měla společně s Pavlem Brázdou v roce 1992, další postupně následovaly, velkou retrospektivu jejího díla uspořádalo Centrum současného umění DOX roku 2022. Podařilo se i několik cest do zahraničí, při letním pobytu v USA zde vystavila i několik svých obrazů. Věra Nováková zesnula 30. března 2024 v Praze ve vysokém věku 96 let.

Alice Braborcová

Zase odboj (840 let)

Odboj proti knížeti Bedřichovi vedl nejmladší syn Soběslava I., pozdější kníže Václav II. To vše za pomoci Bedřichova bratra Vojtěcha a vojska Leopolda V. Babenberského.

Přemyslovská plamenná orlice

Václav byl roku 1179 vytlačen z Čech a za tuto pomoc udělil Bedřichovi část Vitorazska na pomezí Čech a Rakouska jako léno. V květnu 1184 se však Václav II. vrátil do Čech, povolán šlechtou bouřící se proti Bedřichovi. Pražský hrad ale ubránila Bedřichova manželka Alžběta Uherská a Bedřich s německou pomocí donutil vzbouřené pány k poslušnosti.

Josef Grof

Když zasedá sněm (595 let)

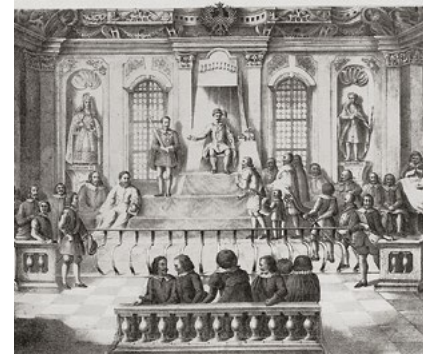
V mnoha rodinách dojde občas na rodinnou radu, která řeší zásadní problémy. K podobným účelům sloužily v naší zemi zemské sněmy.

Potřeba se radit je stará jako lidstvo samo. Před zemskými sněmy se v 11.–13. století nejdůležitější lidé s panovníkem radili na dvorských sněmech a předtím na shromáždění Čechů. Předmětem jednání bylo převážně rozdělení moci, správa jednotlivých krajů, hradů a obsazení důležitých funkcí. Podobná situace vznikla

Zikmund Lucemburský, neznámý autor, 1420

ve 20. letech 15. století. Zikmund Lucemburský, panovník evropského formátu, preferoval diplomacii a jednání, jenže to by nesměla být v Čechách zrovna husitská horečka. V roce 1421 se na sněmu v Brně pokoušel přesvědčit moravskou šlechtu ke spolupráci. A páni šlechtici to sice slíbili a přísahali, ale nedodrželi... Došlo na zbraně a přišly hvězdné okamžiky Jana Žižky. Několik let se válčilo a husité se snažili dostat Zikmunda k jednacímu stolu. On by možná i chtěl, ale z pohledu církve bylo nemyslitelné

Moravský zemský sněm v 18. století

jednat s kacíři. V roce 1428 husité podnikli mimořádně úspěšné výpravy do Slezska, Horní Falce a Rakous. Reakce byla rychlá. Už na jaře 1429 poprvé jednali zástupci husitů se Zikmundem v Prešpurku (dnešní Bratislava). Zikmund husitům nabízel obecné příměří s křesťanským světem a obstarání účasti na připravovaném církevním koncilu v Basileji. O Zikmundových nabídkách jednal v Praze koncem května 1429 svatotrojický sněm, který se však na konkrétních závěrech kvůli odporu husitských polních vojsk nedokázal shodnout.

-babok-

České léno (835 let)

Na dvorském sjezdu v Řezně převzal v květnu 1189 Konrád II. Ota od císaře Barbarossy Čechy v léno. Čechy a Morava se spojily v jeden celek, protože Konrád rezignoval na titul markraběte moravského.

Pečeť Konráda II. Oty

Největším počinem knížete Konráda II. Oty (1136–1191) bylo vydání v létě 1189 Statut Konrádových (latinsky iura Conradi). Jde o nejstarší známý český zákoník, který byl vydán na dvorském sjezdu v Sadské u Nymburka. Zákoník kodifikoval zvykové, tj. nepsané právo, když upravoval domácí postavení českého bojovnictva, kterému přiznal mnohé hospodářské jistoty a platil ve všech českých zemích.

Alois Rula

Gelasius Dobner, první český moderní historik (305 let)

„Pověst má ustoupit rozumu, historii a pravdě. Pravda má být duší všeho dějezpytu.“ Tak pravil první kritik Hájkovy Kroniky české, zakladatel moderní české historiografie, oceněný samotnou císařovnou Marií Terezií.

Job Felix Dobner přišel na svět v Praze 30. května 1719 v českoněmecké měšťanské rodině. Vzdělával se nejprve u jezuitů. Jako nadaný student vstoupil do řádu piaristů, získal podporu šlechty, díky které se mohl věnovat studiu filozofie a teologie. Přes silný nesouhlas jezuitů zřídil po absolvování studia práv ve Vídni první piaristické gymnázium v Praze. Dobner stál v čele gymnázia, které se po zrušení jezuitského řádu stalo nejvýznamnější vyšší školou v zemi. V té době se začal intenzivně věnovat studiu starých písemných historických pramenů. Proslul kritickou analýzou připraveného vydání Hájkovy Kroniky české. Svými názory si získal nejen uznání většiny odborníků, ale i kritiku z řad Hájkových obhájců. V roce 1764 vydal šestidílnou edici Monumenta historica Bohemiae, ve které se věnoval rozsahu Velkomoravské říše, počátku cyrilice a hlaholice a dalším dějinným otázkám. Odmítal nepodložené fabulace a výmysly, ve svých dílech

„Dějiny se nejspřávněji polepšují z původních listin a z veřejných památek.“ Gelasius Dobner

Známka s Dobnerovým portrétem vydaná v roce 2019

pracoval kriticky, metodou podrobného zkoumání písemných pramenů. Historik Gelasius Dobner zemřel ve věku sedmdesáti let 24. 5. 1790 a pohřben byl na Olšanských hřbitovech. Dobnerovo jméno najdeme, společně se jmény dalších českých učenců, pod okny Národního muzea. Ministerstvo průmyslu a obchodu vydalo příležitostnou poštovní známku s nominální hodnotou 27 Kč, na které autorka Renáta Fučíková zobrazila portrét Gelasia Dobnera z profilu v charakteristickém grafickém dobovém provedení.

-namo-

Nejvýznamnější fotograf vizitkové éry (195 let)

Český fotograf a vydavatel František Fridrich se narodil 21. května 1829 v Mělníce. V kontextu světových dějin fotografie se stal největším představitelem české fotografie 19. století.

František Fridrich, kolem roku 1860

Řetězový most Františka Josefa I., na místě dnešního mostu Legií, foto F. Fridricha, 1885

Pocházel z rodiny purkmistra. Po nedokončených studiích na právnické fakultě (1847-1851) získal zkušenosti s fotografií na cestě po západní Evropě. V roce 1856 realizoval v Praze výstavu, která byla první autorskou výstavou v historii české fotografie. V letech 1857–1860 pobyl krátce v Německu a Anglii a delší čas v USA. Další dva roky po návratu do Čech pracoval střídavě v Praze a Teplicích. V teplických lázních portrétoval zdejší klientelu. V Praze si naproti tomu připravoval zázemí pro fotografický ateliér, jehož provoz zahájil v roce 1862. Fridrichův profesní

záběr byl nebyvale pestrý. Obrovskou dokumentární hodnotu mají jeho četné pohledy na tehdejší pražskou zástavbu, či fotografie z různých společenských událostí. Druhá polovina sedmdesátých a počátek osmdesátých let znamenala pro Fridrichův ateliér největší rozmach a věhlas, který daleko překročil hranice Rakouska-Uherska. Získal také řadu významných mezinárodních ocenění. Fotografické živnosti se úředně vzdal v roce 1889 a věnoval se dráze spisovatele. Zemřel 23. 3. 1892 v Praze.

-Petram-

Znak země Koruny české

Koruna a stůl... (695 let)

Poté co král Jan Lucemburský zakoupil Zhořelecko, použil 19. 5. 1329 státoprávní pojem „Koruna a stůl Českého království“. Často se uvádí, že pojem byl toho roku užít prvně, pravda ale je, že se objevil roku 1322, již za Janovy vlády.

Pojem zahrnoval území Českého království včetně podřízených zemí a lén zahraničních bez ohledu na rozdíly státoprávní. Lenní svrchovanost přijala knížata stěnavská, olešnická, lehnická, břežská a zaháňská. Symbolem se stala svatováclavská koruna. Ta byla od roku 1348 také součástí znaku země Koruny české ustanovené Karlem IV. (v bulách 7. 4. 1348), užívaného do roku 1918.

Alois Rula

foto © Wikimedia Commons

Nadaný a úspěšný (175 let)

Významný český malíř, kreslíř, figuralista a pedagog František Ženíšek se narodil 25. května 1849 v Praze do rodiny bohatého pražského obchodníka. Svou tvorbou patřil k první „generaci Národního divadla“.

Od útlého mládí byl považován za velmi talentovaného kreslíře. Po studiích na Akademii výtvarných umění v Praze a ve Vídni získával zkušenosti na zakázkách v cizině. Od roku 1877 měl vlastní ateliér v Praze, který sdílel s Antonínem Chittussim. Ženíškova tvorba vycházela z tradic renesance a romantismu. Jeho akademický styl plně odpovídal tehdejšímu oficiálnímu vkusu. Společně se svým spolužákem Mikolášem Alšem vyhrál soutěž na výzdobu foyer Národního divadla, jeho alegorie zdobí i hlediště divadla a byl tvůrcem první opony, která shořela v roce 1881. Byl také vynikajícím portrétistou, podobizny tvoří velkou část jeho díla. Patřil do okruhu mecenáše umění Josefa Šebestiána Daubka, který podporoval širokou plejádu tehdejších umělců a zval je na svůj statek v Litni. Působil také jako profesor na Vysoké škole uměleckoprůmyslové a na Akademii výtvarných umění v Praze, kde vychoval celou řadu významných

František Ženíšek, vlastní podobizna, kolem roku 1880

umělců. K jeho dalším významným dílům patří malby oken karlínského kostela sv. Cyrila a Metoděje, lunety v Národním muzeu nebo výzdoba Grégrova sálu Obecního domu. Ženíšek byl dvakrát ženat, z několika potomků byl nejznámější syn František, který se stal malířem. Zemřel 15. 11. 1916 v Praze a byl pohřben na Olšanských hřbitovech.

-mp-

František Ženíšek, Oldřich a Božena, 1884

Václav IV., Panovnícký cyklus (Antonín Machek)

Zajměte ho! (630 let)

„Můj bratranec Václav IV. je nehodný úřadu krále a císaře!“ Tato slova Jošta Lucemburského spustila „zajímavou“ akci.

Jošt, toho času markrabě moravský, se postavil do čela vzácně sjednocené vyšší šlechty a nechal Václava roku 1394 uvěznit. Nástupce Karla IV. byl tak jat 8. 5. 1394 během cesty z Žebráku do Prahy v Králově Dvoře u Berouna. Byl vězněn v Bílé věži na Hradě a poté v Horních Rakousích na hradě Wildbergu. Kromě osobní zášti byly hlavními motivy stížnosti na nepořádky ve správě země i říše, jeho nespoutaný život, pitky, zábavy a upřednostňování zájmů příslušníků nižší šlechty.

-lipa-

foto © Wikimedia Commons

foto © Wikimedia Commons

foto © https://issuu.com; https://web.galeriekodl.cz

Historia magistra vitae

Květen 1609 (415 let)

Začátkem května roku 1609 svolali protestantští stavové v čele s příštím vůdcem stavovského odboje Jindřichem Matyášem Thurnem na Novoměstskou radnici v Praze **nelegální český sněm**. Jeho cílem bylo přimět Rudolfa II. k vydání Majestátu, který by zaručoval náboženské svobody.

1. 5. 1814 (210 let)

V Opavě bylo **založeno Gymnazijní muzeum** jako první veřejné muzeum v českých zemích. Zakládací listinu obdrželo 6. 2. 1819 a úředně schváleno bylo 18. 1. 1820. Stalo se předchůdcem dnešního Slezského zemského muzea. Je třetí největší institucí svého druhu v České republice.

6. 5. 1434 (590 let)

Vojsko panské jednoty vedené Menhartem z Hradce spolu se Staroměstskými se zmocnilo náhlým útokem Nového Města pražského (spojence sirotků a táborů). Prokop Holý se zachránil útekem k polním vojskům před obléhanou Plzní. Došlo tím k **upevnění panské jednoty**.

6. 5. 1824 (200 let)

Byla zahájena **pravidelná česká divadelní představení** v pražském Stavovském divadle. Staral se o ně dramatik J. N. Štěpánek, jenž byl 1824–1834 jedním ze tří spolutvůrců a spolunámětců divadla. Český se hrál jen od podzimu do jara, a to pouhé dvě hodiny v neděli a ve svátek.

6. 5. 1939 (85 let)

Ostatky Karla Hynka Máchy byly převezeny z Litoměřic do Prahy. Tento akt se stal příležitostí k protinacistické manifestaci, podobně vyzněla i vzpomínka na mistra Jana Husa 6. července a poutě na hory: 30. dubna na Říp, 13. srpna u sv. Vavřínečka na Chodsku a 20. srpna na Hostýn.

Obdivován i zatracován (165 let)

Český architekt **Osvald Polívka** se narodil 24. května 1859 v obci Enns u Lince. Byl významným představitelem pozdní neorenesance a průkopníkem secesní architektury, který postavil řadu veřejných budov v Praze.

Osvald Polívka, 1896

Studoval na české a německé technice, kde byl žákem Josefa Zídka a Achille Wolfa, jemuž později pomáhal se stavbou Hypoteční banky na Senovážném náměstí v Praze. Pod Zidkovým vlivem se přikláněl ke stylu tzv. české

renesance. Jeho první realizací v tomto duchu byla Městská spořitelna pražská (1892–1894). Stavba znamenala pro Polívku přelomový úspěch, který odstartoval jeho kariéru tvůrce reprezentativních paláců a institucí nejen v Praze. Hradeckou realizací, již architekt potvrdil své renomé v konzervativních kruzích je projekt bankovního paláce na Velkém náměstí (dnešní Galerie moderního umění). Polívka byl proslulý svou zaujatostí pro spolupráci s významnými sochaři a malíři. Jeho tvorba však podléhala silné kritice z řad architektů české moderny. Silnou averzi si vysloužilo

Obecní dům byl vystavěn v letech 1905–1912

několik exponovaných novostaveb, na prvním místě Obecní dům v Praze (1905–1912). V tvůrčí poloze konzervativní solidnosti setrval i ve dvacátých letech. Osvald Polívka zemřel 30. 4. 1931 v Praze a pohřben byl v rodinné hrobce na Olšanských hřbitovech.

-Petram-

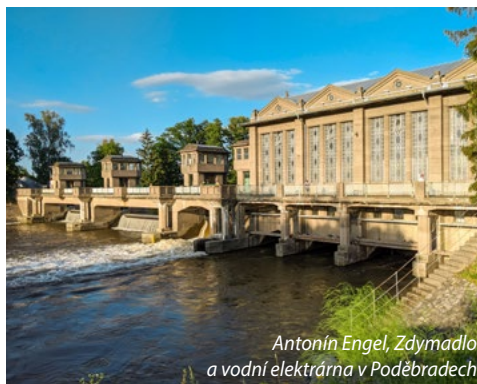
foto © Wikimedia Commons

Postavil si katedrálu (145 let)

Český architekt a urbanista **Antonín Engel** byl posledním mistrem novorenesance a novoklasicismu v Praze. Ve 20. letech minulého století výrazně ovlivnil urbanistické řešení hlavního města.

Antonín Engel, před 1930

Antonín Engel, Zdymadlo a vodní elektrárna v Poděbradech

Poděbradský rodák přišel na svět 4. května 1879 jako jediný syn cukrovnického inženýra Augustina Engela a jeho ženy Růženy. Brzy po narození se s rodiči přestěhoval do Prahy, kde později absolvoval studium na technických vysokých školách a také na

Akademii výtvarných umění ve Vídni u Otto Wagnera. V roce 1909 založil vlastní ateliér, stal se profesorem na průmyslové škole stavební a posléze i na ČVUT v Praze, kterou vedl i jako rektor. Zúčastnil se řady architektonických soutěží, jeho stavby ve

stylu novoklasicismu jsou kultivované a kompozičně vyvážené. Mezi jeho nejznámější projekty patří areál Podolské vodárny v Praze, která je nazývána „Engelovou katedrálou“, nebo urbanistická koncepce pražské čtvrti Dejvice. Mimo Prahu postavil a projektoval známé zdymadlo a vodní elektrárnu v Poděbradech. Časy po druhé světové válce Engelovi nepály, v roce 1948 mu akční výbor odebral titul profesora a roku 1949 byl předčasně poslán do výslužby. V 50. letech mohl dokončit projekt Podolské vodárny, ale honorář za něj byl devalvován tehdejší měnou reformou. Antonín Engel umírá režimem neuznaný 12. 10. 1958 v Praze. Pochován byl na Šáreckém hřbitově u sv. Matěje v Dejvicích.

Marie Petrušková

foto © Wikimedia Commons

1739
(285 let)
Jan Křtitel Vaňhal
* 12. 5. 1739
† 20. 8. 1813
český hudební skladatel, autor mj. 73 symfonií a 58 mší

1879
(145 let)
Alice Masaryková
* 3. 5. 1879
† 29. 11. 1966
česká aktivistka, zakladatelka Čs. červeného kříže, dcera T. G. Masaryka

1879
(145 let)
František Josef hrabě Kinský z Vchynic a Tetova
* 11. 5. 1879
† 1. 9. 1975
český šlechtic, císařský a královský komoří

Max Brod, zachránce Kafkova díla (140 let)

Spisovatel a překladatel Max Brod, jedna z nejvýznamnějších osobností německy psané literatury v Praze, se zasloužil o zachování a publikování literární pozůstalosti spisovatele a svého celoživotního přítele Franze Kafky.

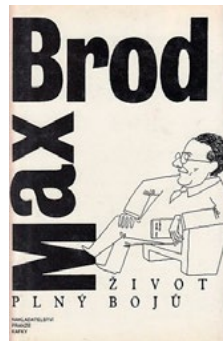

Max Brod, 1914

Narodil se 27. května 1884 v Praze do rodiny bankovního úředníka a pocházel z významného a prastarého rodu, který svůj rodokmen odvozoval až ke slavnému rabbi Löwovi. V dětství

ho postihlo vážné onemocnění páteře, s jehož následky bojoval celý život. Vystudoval německé gymnázium v Praze a dále pokračoval ve studiu práv na německé části Karlovy univerzity. Po dokončení školy pracoval jako soudní úředník a od roku 1924 jako hudební a divadelní kritik v pražském německém listu Prager Tagblatt. Za svého života

publikoval řadu literárních prací a stal se známým spisovatelem. Osou jeho díla je trilogie Boj za pravdu, kterou tvoří romány Tychona Brahe cesta k Bohu (1916), Reëubeni, kniže židovské (1925)

Max Brod, Život plný bojů, Nakladatelství Franze Kafky, 1994

a Galilei v zajetí (1948). Od roku 1925 začal vydávat Kafkovo dílo, které sám Kafka ve své závěti odsoudil ke zničení. V roce 1939 emigroval s manželkou Elsou do tehdejší Palestiny. V Tel Avivu našel útočiště a trvalé místo pro tvůrčí práci. Pracoval jako dramaturg divadla Habima, překládal libreta Janáčkových a Smetanových oper do němčiny a zasloužil se o uvádění jejich děl v zahraničí. Sám byl vynikající hudebník a skladatel. Max Brod zemřel 20. 12. 1968 v Tel Avivu a byl pochován na Trumpeldorově hřbitově.

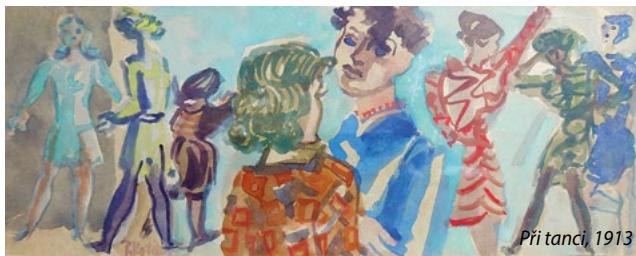
-aba-

Člen Ho Ho Ko Ko (135 let)

Český malíř, grafik a ilustrátor Pravoslav Kotík se narodil 1. května 1889 ve Slabcích u Rakovníka. Otec Bohumil učil na obecní škole ve Slabcích a matka Johanna, roz. Vávrová, byla v domácnosti.

Pravoslav Kotík v ateliéru

Při tanci, 1913

Studoval na UPŠ v Praze u profesorů E. Dítěte, K. V. Maška a J. Schikanedera. V roce 1912 složil zkoušku na AVU u J. Preislera a získal oprávnění k výuce na středních školách. V letech 1913–1939 působil v Turnově, Nové Pace, Mladé Boleslavi a Praze. Od roku 1919 byl členem SVU Mánes, členství přerušil (1921–1924) a byl členem Umělecké besedy. S malíři Holanem, Holým a sochařem Kotrbou založili skupinu Ho Ho

Periferie

Ko Ko (1925), později pojmenovanou Sociální skupina. V roce 1930 byl z SVU

Mánes vyloučen a vrátil se sem až v roce 1947. V 50. letech žil v izolaci, do roku 1958 nesměl vystavovat. Cestoval po Československu, studijně pobýval ve Francii (1924 a 1937), navštívil Belgii, Německo, Nizozemsko a Jugoslávii. Jeho dílo bylo ovlivněno fauvismem a expresionismem. Ve 20. letech jej inspiroval kubismus, později novoklasicismus. V jeho tvorbě se objevují i nefigurativní témata a surrealismus. První samostatnou výstavu měl v roce 1927 v Rudolfinu. Za života získal řadu ocenění, např. stříbrnou medaili na Světové výstavě v Paříži 1937. Zemřel 14. 1. 1970 v Praze.

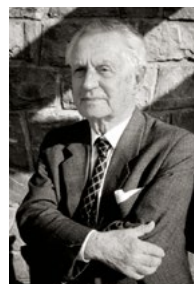
-felix-

1884
(140 let)
Edvard Beneš
* 28. 5. 1884
† 3. 9. 1948
československý politik a státník, druhý prvorepublikový prezident

1899
(125 let)
Karel Schulz
* 6. 5. 1899
† 27. 2. 1943
český romanopisec, divadelní kritik, parlamentní zpravodaj, básník a povídkář

1909
(115 let)
František Kožík
* 16. 5. 1909
† 5. 4. 1997
český spisovatel a esperantista, autor historických a biografických románů

Historia magistra vitae

9. 5. 1894 (130 let)

Proběhla **premiéra hry bratří Mrštíků Maryša** v Národním divadle v Praze. Brněnská premiéra byla 27. 10. 1894. Do děje hry jsou začleněny kroje, lidové písně a nářečí (kombinace hanáckého, slováckého a brněnského dialektu). Jde o jeden z vrcholů tvorby Aloise a Viléma Mrštíkových.

9. 5. 1959 (65 let)

V Praze **zahájila činnost Later-na magika** převzatým představením Expo 58. Laterna magika byla souborem Národního divadla a získala svou první scénu v paláci Adria (dnes Divadlo Bez zábradlí). Později se přestěhovala do Paláce kultury. Nyní uvádí své inscenace na Nové scéně ND.

9. 5. 1974 (50 let)

Pražské **metro zahajuje provoz na lince C** mezi stanicemi Sokolovská (dnes Florenc) a Kačerov. Úsek s 9 stanicemi je dlouhý 6,6 km a na Kačerově navazuje na první depo metra v Praze. Dnes má linka 20 stanic a měří 22 km. V souvislosti se stavbou linky D se připravuje její automatizace.

10. 5. 1849 (175 let)

Rakouská policie zatkla skupinu českých politiků, radikálních demokratů, kteří společně s M.A. Bakuninem připravovali povstání proti vládě, navazující na revoluční rok 1848. Nezdareň pokus dostal název **májové spiknutí**. Prozatímní revoluční vládu měl vést K. Sladkovský.

14. 5. 1869 (155 let)

Vstoupil v platnost **zákon o všeobecné povinné školní docházce** (tzv. Hasnerův zákon), modernizující zastaralé předpisy z počátku 19. století. Prodlužoval školní docházku na 8 let a zřizoval školy všude tam, kde „v okruhu jedné hodiny po dobu nejméně 5 let žije více než 50 dětí“.

Historia magistra vitae

18. 5. 1899 (125 let)

Byl **ustaven Český výbor pro hry olympijské** J. Guthem-Jarkovským a jeho spolupracovníky. 1919 změnil název na Československý olympijský výbor a 1992 byl transformován a obnoven původní název. Od roku 1934 výbor každoročně uděluje sportovním osobnostem Cenu Gutha-Jarkovského.

20. 5. 1929 (95 let)

V Praze byla **ustavena mezinárodní loutkářská organizace** UNIMA. V době vzniku bylo Československo považováno za ráj loutkového divadla. Kolem roku 1930 zde působilo okolo 3 000 loutkových divadel. Později UNIMA (Union Internationale de la Marionnette) předsídila do Paříže.

21. 5. 1874 (150 let)

Český sochař **Josef Mařatka** (křtěný Josef Vilím) se narodil 21. 5. 1874 v Praze († 20. 4. 1937). Tvořil v duchu expresionismu a symbolismu. Jeho vzory byli A. Rodin a A. Bourdelle. Působil jako profesor na Uměleckoprůmyslové škole v Praze. Jeho potomci byli významní čeští lékaři.

21. 5. 1924 (100 let)

Poprvé spatřilo světlo světa **nové české slovo rozhlas**. V roce 1924 vypsala Radiojournal soutěž na české pojmenování rádia. Slovo rozhlas použil poprvé redaktor Národních listů. Hovorově používané slovo rádio pochází z latinského „radius“ pro paprsek či „radiatio“ pro zářit.

23. 5. 1854 (170 let)

Pro úpravu pracovních poměrů v hornictví byl **vydán horní řád**, jímž byly odstraněny staré právní řády pro hornictví z dob feudalismu. Vydáním tohoto řádu přestal v zemích Koruny české platit „lus regale montanorum“, který vydal v roce 1300 král Václav II. a reformoval Rudolf II.

Mistr velkoleposti (125 let)

Český architekt **Josef Havlíček** se narodil 5. května 1899 v Praze. Patřil k nejavantgardnějším představitelům meziválečné architektury a autorům řady ikonických budov.

Český architekt Josef Havlíček

Všeobecný penzijní ústav na Žižkově, výstavba 1932–1934

V letech 1916–1924 vystudoval architekturu na pražské technice a následně v architektonické speciálce u Josefa Gočára (1926). Ještě jako student navrhl československé hraniční sloupy. V roce 1927 začal spolupracovat s Jaroslavem Polívkou, se kterým

se zúčastnili soutěže na přemostění Nuselského údolí. V roce 1928 založil ateliér s Karlem Honzíkem. V této době se začal angažovat v uměleckých a profesních organizacích. Byl spoluzakladatel Devětsilu, členem SVU Mánes a Sdružení architektů. V letech

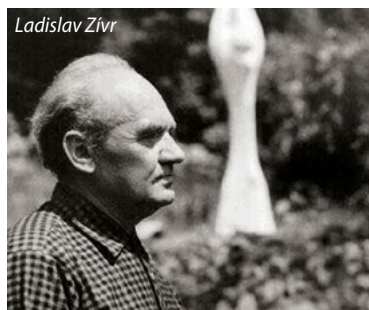
1929–1931 realizovali s Honzíkem svou nejvýznamnější stavbu – Všeobecný penzijní ústav na Žižkově. Po jejich profesním rozchodu navrhoval Havlíček koncepci řadové bytové zástavby na Letenské pláni, komplex domů zvaný Molochoch (1937–38). Po válce vytvořil několik územních plánů, např. pro Jindřichův Hradec a Hradec Králové. S Karlem Filsakem a Karlem Bubeníčkem dokončil svou poslední stavbu, kterou bylo sídliště Rozdělův v Kladně. Podílel se na architektonickém návrhu newyorského sídla OSN. Byl autorem řady nerealizovaných utopických návrhů a zároveň inspirací české avantgardy. Předčasně zemřel 30. 12. 1961 v Praze a pohřben byl na Bubenečském hřbitově Na Skalce.

-Petram-

foto © Wikimedia Commons

Inspirován přírodou (115 let)

Sochař **Ladislav Zív** se měl původně stát hrnčířem, kterým se vyučil u svého otce Josefa. Osud tomu ale chtěl jinak, a tak se z něho nakonec stal jeden z vrcholných představitelů českého moderního sochařství.

Ladislav Zív

Narodil se 23. května 1909 v Nové Pace a od dětství ho zajímaly přírodní vědy, kreslení a malba. Vystudoval keramickou školu v Bečyni a sochařství na Uměleckoprůmyslové škole v Praze. Mezi jeho vzory patřil Otto Gutfreund, ale tvořil i pod vlivem francouzských básníků Andrého Bretona a Paula Éluarda. Ve svých dílech se přiblížil tvorbě Hanse

Arpa či Henriho Moora. Ovlivnil ho kubismus a surrealismus. Vytvářel plastiky i kresby v duchu imaginativní abstrakce, v níž se snoubil svět přírody, člověka a stroje. Jako jediný sochař byl členem

Ladislav Zív, Srostlice, 1966, Sochařský park Hořice

Skupiny 42. Zabýval se asambláží a je autorem techniky muláže, kde kombinoval přírodní materiály a tekutou sádru. Během 30. a 40. let žil střídavě v Praze, Nové Pace a Hradci Králové. V průběhu 50. let svoji uměleckou činnost částečně omezil a za svoji tvorbu v duchu socialistického realismu se později styděl a díla ničil. V 60. letech se účastnil Biennale v Benátkách nebo Mezinárodního sochařského sympozia v Hořicích, kde vytvořil dvě monumentální sochy Kmen a Srostlice. Během života realizoval více než 30 autorských výstav. V Metropolitaném muzeu umění v New Yorku je vystaven jediný dochovaný surrealistický objekt Srdce inkognito. Dalších dvacet let pak žil s manželkou Jitkou ve Žďirci u Staré Paky, kde také 4. 9. 1980 zemřel.

-alba-

foto © Wikimedia Commons; https://www.aukcea.uk.cz

1914
(110 let)
Jiřina Sedláčková
* 14. 5. 1914
† 12. 4. 2002
česká herečka,
zpěvačka
a manéžka

1914
(110 let)
Eduard Hofman
* 16. 5. 1914
† 11. 6. 1987
český tvůrce
animovaných
filmů, zejména
pro děti

1914
(110 let)
Vlasta Urbanová
* 22. 5. 1914
† 22. 10. 2004
česká operní
pěvkyně,
koloraturní
sopranistka ND
v Praze

Kumšt a charisma (100 let)

Libuše Havelková se narodila 11. května 1924 v Českých Budějovicích jako nejmladší ze tří dětí majitele koloniálu Drbouty. Měla dva o hodně starší bratry. Otec zemřel, když jí bylo šest let a maminka se přestěhovala k příbuzným do Prahy.

Začala studovat na pražské Státní konzervatoři, ale po jejím uzavření za okupace musela na nucené práce v Německu. Konzervatoř absolvovala po osvobození (1945) a ukončila čtyřmi semestry na DAMU (1946–47). Stála u zrodu studentského divadla Ex-Disk v Alhambře (1948) a poté získala angažmá ve Státním divadle Z. Ne-

Libuše Havelková

Tři předlady, pohádka, 1967

jedlého v Ostravě. Do Prahy se vrátila v roce 1951, nejprve do Burianova divadla D 34 a od roku 1960 byla členkou činohry Národního divadla, kde byla až do odchodu na penzi (1990). Hostovala

na scénách pražského Divadla Jiřího Wolker, v Mostě i Mladé Boleslavi. Ve filmu se objevila ve filmu Robinsonka. Nezapomenutelnými jsou její role v hrabalovské tragikomedii Ostře

sledované vlaky nebo ve sci-fi Babičky dobíjejte přesně!. Často hrála ve školních filmech studentů FAMU. Charakterově podobné role dostávala v kinematografii i televizi. Stala se i televizní babičkou pro nejmenší (Kouzelná školka). Učila na DAMU (1952–90) a pražské Konzervatoři. S hudebním skladatelem Svatoplukem Havelkou měla syna - herce, zpěváka, hudebníka a režiséra Ondřeje. Zemřela 6. 4. 2017 v Praze, místo pohřbení se nám nepodařilo zjistit.

Josef Grof

Eduard Petiška, prozaik, básník a překladatel (100 let)

Připomeňme si život a tvorbu spisovatele, který je znám jako básník, romanopisec, povídkář, novelista, autor knih pro děti a mládež, dramatik, teoretik dětské literatury a překladatel. Eduard Petiška se narodil 14. května 1924 v Praze.

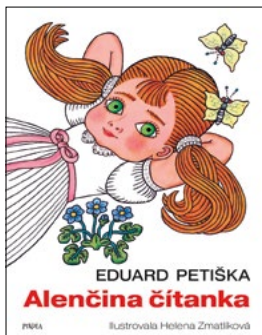
V rodině se mluvilo česky a německy. V době, kdy Petiška nesměl publikovat, mu znalost obou jazyků pomohla vytvořit obsáhlé překladatelské dílo. Rodina Petiškovi poskytovala kulturní zázemí, jeho otec, který byl velkým milovníkem literatury, chodil do školy s Jaroslavem Haškem a pracoval s Franzem Kafkou. Eduard vystudoval gymnázium v Brandýse nad Labem.

Eduard Petiška, autor více než devadesáti knižních titulů

Studium na konzervatoři mu pak zneemožnila druhá světová válka. Po okupaci byl totálně nasazený a studovat mohl až po jejím konci, kdy se vydal na Univerzitu Karlovu, kde se věnoval germanistice a srovnávací literatuře. V roce

1948 se oženil, se ženou se usadili v Brandýse nad Labem. Veřejně se příliš neangažoval, psal příběhy pro mladé čtenáře. Svou zásadní knihu, Staré řecké báje a pověsti, vydal v roce

Alenčina čítanka, Petiškovo vyprávění o dětském světě, pohádky a příběhy s ilustracemi Heleny Zmatlíkové

1958. Spoluprací se Zdeňkem Milerem vznikly první díly oblíbeného seriálu o Krtečkovi. V šedesátých letech se Petiška vrátil k tvorbě pro dospělé. V románu Než dozrají muži popsal citové dozrávání generace dospívající za války, nadčasový příběh o osudových rozhodnutích Pomerančové šaty je aktuální v každé době. V osobním životě mu byla celoživotní oporou jeho žena Alena, učitelka, pocházející ze starého učitelského rodu. Spisovatel Eduard Petiška zemřel 6. 6. 1987 a pohřben byl v Brandýse nad Labem.

-namo-

1924
(100 let)
Karel Kachyňa
* 1. 5. 1924
† 12. 3. 2004
český filmový režisér a scenárista, nositel medaile Za zásluhy

1934
(90 let)
Vladimír Brabec
* 15. 5. 1934
† 1. 9. 2017
český divadelní, filmový, televizní a rozhlasový herec a dabér

1944
(80 let)
Miroslav Dufek
* 6. 5. 1944
† 17. 11. 2005
český zpěvák a hudebník, zakládající člen skupiny Rangers

Historia magistra vitae

23. 5. 1929 (95 let)

Český sochař, malíř, řezbář a spisovatel **Vladimír Preclík** se narodil 23. 5. 1929 v Hradci Králové († 3. 4. 2008). Vytvořil přes 800 soch a napsal 12 knih. Byl předsedou SVU Mánes. Byl profesorem sochařství na Vysokém učení technickém v Brně.

25. 5. 1864 (160 let)

Český sněm přijal dva **zemské školské zákony o vyučování jazyků**. Zákon o rovném právu obou zemských jazyků na středních školách, kterým bylo stanoveno, že druhý zemský jazyk bude povinným vyučovací jazykem. A druhý zákon o rozdělení gymnázií na česká, německá a oboujazyčná.

28. 5. 1869 (155 let)

Třebechovický řemeslník, publicista, spisovatel a historik **Vilém Koleč** se narodil 28. 5. 1869 v Třebechovicích pod Orebem († 2. 8. 1944). Byl zakladatelem městského muzea v Třebechovicích. Byl činný v Jednotě katolických tovaryšů, publikoval články v duchu křesťanského socialismu.

29. 5. 1639 (385 let)

Proběhla **bitva u Lobkovic** mezi císařskými oddíly a švédskou armádou. Bitva skončila takřka katastrofální porážkou císařských vojsk a zjetím jejich vrchních velitelů, včetně Hofkircha a Montecuccolliho. Zanedlouho po bitvě následoval neúspěšný švédský pokus o obsazení Prahy.

30. 5. 1964 (60 let)

V Praze byl **zahájen provoz na železničním Branickém mostě** (lidově nazývaném most Intelligence, šířka 14 m, výška 19 m nad Vltavou a délka 950 m). Je součástí tzv. jižní spojky Radotín–Vršovice. Původně byl projektován jako dvojkolejný, druhé koleje se dočká až nyní po 60 letech.

výherci, odpovědi

SOUTĚŽE ZA MĚSÍC DUBEN 2024

Celkem došlo 458 odpovědí, z toho 272 žen, 186 mužů.

Nejvíce odpovědi přišlo:

Hl. město Praha: 22,49 %

Středočeský kraj: 9,83 %

Pardubický kraj: 9,61 %

Vysočina: 9,17 %

Ústecký kraj: 7,42 %

Jihomoravský kraj: 7,21 %

Liberecký kraj: 6,55 %

Jihočeský kraj: 5,24 %

Fotohádanka

otázka: Poznáte místo na obrázku?

odpověď: b)

soutěžilo: 156 čtenářů, 147 správně, 9 špatně

výherci: Zdeněk Ohlidal, Praha 8; Jitka Schimonová,

Praha 8; Hana Glücksmanová, Jesenice u Prahy

Křížovka

tajenka: ...v hraničním pásmu...

soutěžilo: 126 čtenářů; 111 správně, 15 špatně

výherci: Ludmila Vilímová, Praha 5; Jaroslav Čížek,

Praha 9; Věra Nekolová, Praha 8

Soutěž o vstupenky do Divadla Bez zábradlí

otázka: Který z herců neúčinkuje v představení Kvartet?

odpověď: b) Karel Heřmánek ml.

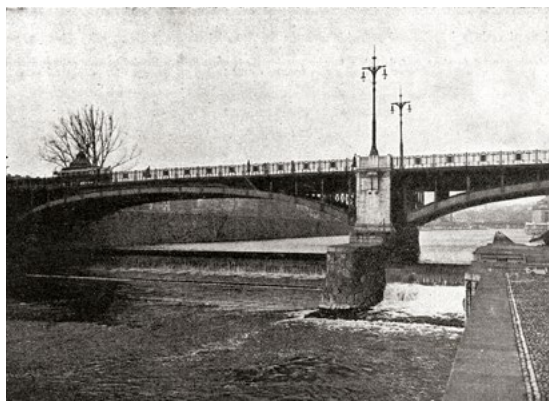
soutěžilo: 176 čtenářů, 173 správně, 3 špatně

výherci: Martin Tichý, Praha 4 – Chodov, Petra Molkupová,

Praha 9; Pavel Babka, Praha 10

Všem výhercům srdečně blahopřejeme.

fotohádanka

Poznáte místo na obrázku?

- Hlávkův most
- Čechův most
- Mánesův most

Své odpovědi na **fotohádanku** a **tajenku křížovky** nám pošlete do 10. května z www.kampocesku.cz/souteze, www.prazskyprehled.cz/souteze nebo poštou na adresu redakce. Vždy tři výherci z každé soutěže **obdrží od redakce výhru e-mailem.**

Podmínky soutěží najdete na

<https://www.kampocesku.cz/vseobecne-podminky>.

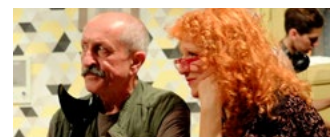
křížovka

 Jurkovičova vila v Brně je jedna z nejvýznamnějších památek přelomu 19. a 20. století. Nese název po slavném architektovi a již její zasazení do krajiny je výstavným tvůrčím činem, při kterém se projevil jeho ...										
POMŮCKA: NT, SERAPA	VLNĚNÁ LÁTKA	1. DÍL TAJENKY	INICIÁLY SKLADATELE SOUKUPA	TUHÝ KOMUNÁLNÍ ODPAD ZKR.	ČISTĚ		VOJENSKÁ SPRÁVA ZKR.	TÝKAJÍCÍ SE IONTŮ	VPÁD	INICIÁLY RUSKÉHO LÉKAŘE PAVLOVA
PATRON						ŘÍMSKÁ 8				
RISKANTNÍ KOUSKY						BÝVALÝ PODNIK V KLDNĚ OBILNINA				
SCHOPNOST			ORG. ZAHR. OBCHODU VYROBENO ANGLICKY				NÁR. VÝBOR PRAHY OBYVATEL IRSKA			
POVRCHOVÝ DŮL				NÁZEV MUZIKÁLU ZN. FRANC. KOSMETIKY						SNÍŽENÝ TÓN E
	ŘADA KNIŽNĚ PRAŽSKÝ ŽELEŽÁŘ				VYMÍLÁNÍ JIRÁSKŮV ROMÁN					
ROZSAH							OBEC ČESKÝ GRANÁT			
ČESKÉ VYDAVATELSTVÍ						DĚTSKÝ POZDRAV CITOSLOVCE MEČENÍ			3. DÍL TAJENKY	CHEM. ZN. GALIA
TELEVIZNÍ NOVINY ZKR.			OBRUBY OBRAZŮ ŘÍMSKÝCH 1052					ZNAČKA KILOGRAMU ŠKOLNÍ HALA		
SKUPINA SPORTOVců				MĚSTO V SRBSKU DODATEK ZKR.						
	PARTNEŘI SRNEK	BÝV. OZN. LETOPOČTU 2. DÍL TAJENKY			DÝM SMĚR VÝVOJE					UŽITKOVÁ PLODINA
HVÍZDÁNÍ						VYTRHÁVAT PLEVEL TEOLOGICKÁ FAKULTA				
PROJEVY KOROZE MN. Č.				INIC. ZPĚV. TESAŘIKA SPZ ÚSTÍ NAD ORLICI			POLNÍ MÍRY SPZ PRAHY			
BÝVALÁ JEDNOTKA JASU			EV. FOT. BAL. POHÁR NÍZKÉ NAPĚTÍ ZKR.				OZNAČ. ČES. LETADEL NÁRODNÍ PODNIK ZKR.			
JAPONSKÁ ZNAČKA FOTO-APARÁTŮ						KONEC NĚMECKY				
OKAMŽITÉ						PŘEDNES PISNÍ				

soutěž o vstupenky

do Studia Ypsilon

Ve kterém roce měla premiéru hra Proměna aneb Řehoř už toho má dost ve Studiu Ypsilon?

- 2013
- 2014
- 2015

Odpovědi zasílejte do 10. května z www.kampocesku.cz/souteze a www.prazskyprehled.cz/souteze. Jeden výherce získá dvě vstupenky na představení Proměna aneb Řehoř už toho má dost, 4. června 2024 v 19.30.

Elektronické předplatné na novém webu
www.prazskyprehled.cz

Portál pražské kultury

S námi máte přehled

www.prazskyprehled.cz

LUCEMBURKOVÉ

rodokmen LP 998–1458

Lucemburkové jako druhá česká královská dynastie vládli ZEMÍM KORUNY ČESKÉ v letech 1310–1437. Ručně malovaný rodokmen včetně postav a typických detailů pro období gotiky ocení snad každý milovník historie. Rozměr tisku na formát A1 zaručuje dobrou čitelnost i přehlednost. Skvělý dárek, unikátní dekorace, didaktická pomůcka.

KOUPÍTE NA E-SHOPU REDAKCE
www.kampocesku.cz/eshop

poštovní zásilka: 399 Kč (poštovné 100 Kč platí pouze pro Českou republiku)
osobní odběr v redakci: 150 Kč (+ tubus 49 Kč)

• rozměr A1 (594 x 841 mm) • baleno do tubusu • dodává Česká pošta jako doporučený, pojištěný balík do ruky
 KAM po Česku, Kubelíkova 30, Praha 3

KONEC

neplacené části

ČÍST DÁL
předplatitel